Okresné kolo Geografickej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
43. ročník, školský rok 2014/2015
Písomný test pre kategóriu G – ZŠ (5. ročník)

Monotematikus és elméleti rész – feladatok

Név: .....
Iskola és osztály: .....
Elért pontszám: .....

1. *Karikázd be a helyes választ.
   a) A mezőgazdászok a talaj tápértékét a következő anyag beszántásával növelik:
      A. szalma
      B. lóhere
      C. falevelek
   b) Mik a peszticidek?
      A. Olyan növényvédőszerek, amelyek fő célja a gyom kiirtása és a kártevők távol tartása.
      B. Trágyák, amelyek növelik a talaj tápértékét.
      C. Mezőgazdasági gépek, amelyeket a szója betakarításánál alkalmaznak.
   c) Az ültetvény
      A. nagy kiterjedésű földterület, amelyen a gazdák egyfajta haszonnövényt termesztenek.
      B. tengeri halfajta, amelyet legnagyobb mennyiségben Japán partvidékén halásznak.
      C. teraszos mező, például a Himalája lábainál.
   d) A földimogyoró termése:
      A. édes burgonya.
      B. szójahüvely.
      C. mogyoró.
2. *a) A következő szótagokból, betűcsoportokból alkosd meg négy mezőgazdasági haszonnövény megnevezését:

   BUR – AB – ZS – RI – KO – CA – KU – RI – GO – NYA – Z

   ....., ..., ..., ...

   b) A fentiek közül melyik nem gabonanövény? .....

   c) Melyiküket nem termesztik Szlovákiában? .....

3. Egészítsd ki a keresztrejtvényt bolygónevekkel (***szlovákul!***). Néhány betűt könnyítésképpen előre beírtunk.

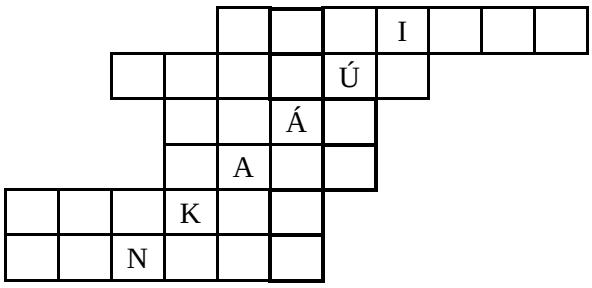

   A vastag szegéllyel ellátott mezőkbe kerülő betűk egy következő bolygó nevét adják.

   A bolygó neve (***szlovákul!***): _ _ _ _ _ _. Jelöld pipával (✓) azokat az állításokat, amelyek ezt a bolygót jellemzik, illetve x-szel (×) azokat, amelyek a bolygót nem jellemzik.

a)		Gyűrűrendszer övezi.
b)		Több mint tíz holdja van.
c)		Nagyobb, mint a Föld.
d)		Világűrbeli „szomszédja” a Plútó.

4. A szürkével árnyékolt lehetőségek közül karikázd be a megfelelőt.

   a) A Föld Nap körüli keringési pályájának alakja *körvonal* / *ellipszis*.

   b) A Föld a Naphoz *január* / *július* / *augusztus* elején kerül a legközelebb.

   c) Szlovákiát átszeli a 48. szélességi kör. A dél-amerikai Patagónián szintén áthalad a 48. szélességi kör. Patagónia területén augusztusban *nyár* / *tavasz* / *tél* van.
   Az említett helyen a legrövidebb éjszaka időpontja *december 22.* / *június 22.* / *szeptember 23.* / *március 21.*

5. Jani útlevelét egy nagy tintafolt ékteleníti, emiatt lehetetlen elolvasni a születési dátumát. Ennek ellenére meghatározható, melyik évben született. Pótold az ábrán a hiányzó számjegyet! (***A dátum szlovákul van feltüntetve.***)

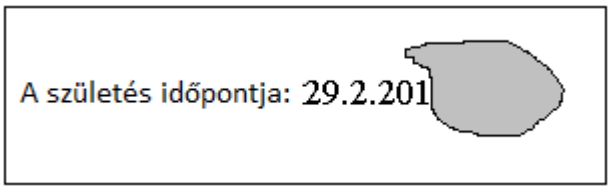

6. Az alábbi ábrákon egy földbe szúrt karó látható a múlt év három különböző időpontjában. A karót merőlegesen, Pozsonyban (Bratislava) szúrták a földbe. A szürke vonal a karó árnyékát jelzi pontosan délben. Az ábrák alá írd be a megfelelő dátumokat. A következők közül választhatsz:

június 20., december 24., március 18.

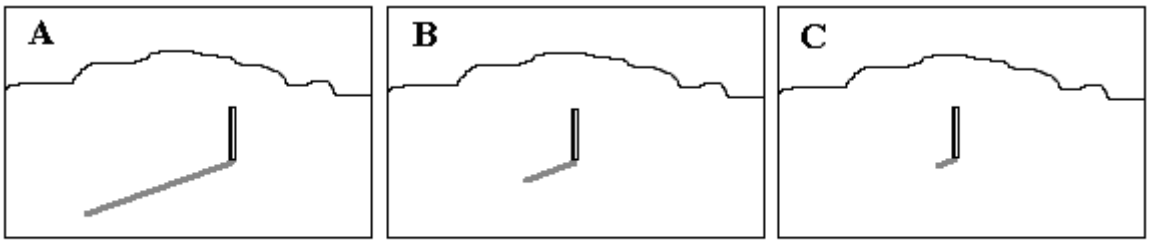

dátum: ..... ***dátum:*** ..... ***dátum:*** .....

Melyik képen delel a Nap a legmagasabban? .....

7. Az V. B osztály tanulói az iskolai újságba a tűzhányókról írtak. Éjszaka a nyomda ördöge a cikkben nyolc szakkifejezést más szavakra változtatott. Keresd meg, és javítsd ki ezeket a kifejezéseket. (A hibás szavakat húzd át, és írd fölé a helyes megnevezéseket.)

A világon több száz aktív tűzhányó található. Környezetük számára jelentős veszélyforrást jelentenek. Az i. sz. 79-ben történt Vezér kitörése megsemmisítette a római Pompás várost. A tűzhányót más szóval balkánnak is nevezik, ami a Balkán-félsziget elnevezésből származik.

A tűzhányó ott keletkezik, ahol a földkéreg alatti üregben nagy mennyiségű forró, olvadt anyag található, amit magmának nevezünk. Az ilyen üreg megnevezése karám. Innen a magma a repedéseken keresztül utat talál a földfelszínre. A csatorna, amelyen keresztül a magma áramlik, a körte. A tűzhányó csúcsát a körtér alkotja. Ennek kiszélesedésével és beszakadásával egy nagy bemélyedés keletkezik, amelynek a neve káldor. A föld mélyén megszilárduló magmás kőzet a gránát.

8. Osztályozd keletkezésük módja alapján az alábbi földrajzi alakzatokat:

meander, szikla, tengerszem, dűne, szurdok, moréna, kanyon, delta, U-alakú völgy

   a) A folyó víz által jöttek létre: .....

b) Gleccser által keletkeztek: .....

c) A szél tevékenysége hozta létre őket: .....

9. A következő mondatokat egészítsd ki a megfelelő kifejezésekkel.

A Ráktérítőn ..... hónapban átélhetünk olyan napot, amikor a tárgyak délben nem vetnek árnyékot. Ezt a napot ..... nevezzük. Hasonló napot élhetünk át a Baktérítőn ..... hónapban.

Autor: Mgr. Gabriela Nováková, PhD.
Recenzenti: Mgr. Eva Džupinová, PhD., RNDr. Hilda Kramáreková, PhD.
Preklad: RNDr. Ferenc Zirig
Slovenská komisia Geografickej olympiády
Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2015